

معرفی گزارشی

کلام

روش‌شناسی صدرالمتألهین، استنباط معارف عقلی از نصوص دینی؛

غلامرضا میناگر؛ تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۲.

موضوع اصلی در پژوهش حاضر، نفس استنباط گزاره‌های عقلانی از نصوص اسلامی در نظر صدرالمتألهین به عنوان یک روش معرفتی است. اگرچه صدرالمتألهین این روش را به صورت مدون بیان نکرده است، ولی در برخی آثارش آن را آورده است. چهار هدف در این پژوهش دنبال شده است: ۱. ارائه روش تأیید یا نقد در عرصه فهم و استنباط معارف عقلی، ۲. ارائه روش مصداق‌شناسی آموزه‌های عقلانی از نصوص دینی، ۳. بالندگی معرفتی و روش‌شناختی کشف و استنباط عقاید عقلی و تحکیم و تعمیق فلسفه اسلامی، ۴. گسترش معارف و حیانی به حوزه ادراکات عقلانی.

نویسنده با ارائه پرسش‌های اصلی و فرعی پژوهش و ارائه فرضیه مدنظر خود در پی پاسخگویی به سوالات ذهنی خود در راستای اهداف پیش‌گفته پژوهش است.

در فصل اول بیان می‌شود که صدرالمتألهین به نقش عقل بسیار توجه می‌نموده است. در فصل دوم گفته می‌شود که صدرالمتألهین از واقعیت و رئالیسم استفاده کامل برده است. فصل سوم تبیین نحوه دستیابی به معارف عمیق و مدلولات تأویلی نصوص و حیانی به شکل تعاملی است. در فصل چهارم هم بحث از این می‌شود که ملاصدرا از تأویل در نص به عنوان یک روش برای کشف باطن امور و نیل به حقیقت استفاده کرده است.

عناوین فصول کتاب عبارتند از: مبادی تصویری و تصدیقی روش‌شناسی صدرالمتألهین در

استنباط معارف عقلی از نصوص، مبانی عقلی و معرفتی روش صدرالمتألهین در استنباط معارف عقلی از نصوص، اصول و چارچوب‌های نظری روش صدرالمتألهین در کشف و استنباط معارف عقلی از نصوص اسلامی، قواعد روش صدرالمتألهین در استنباط معارف عقلی از نصوص اسلامی.

فقه

پیرامون فلسفه اصول فقه؛

مسعود فیاضی؛ تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۲.

فلسفه اصول فقه از جمله فلسفه‌های مضاف است. امروز بسیاری از موارد وقتی با رویکرد تحلیلی و انتقادی و توصیفی صرف در ساحت‌های چپستی، چرایی و چگونگی‌شان مورد بحث قرار می‌گیرند، جزء فلسفه‌های مضاف قلمداد می‌شوند. مهم‌ترین فایده فلسفه مضاف به دانش این است که مسیر فرایند تولید علم جدید را در دانش مضاف‌الیه هموار و ساختارمند می‌کند و عالم آن دانش را به شناخت بهتر مسائل آن علم و سپس حل آن توانمندتر می‌سازد. اثر حاضر بررسی مباحث مربوط به فلسفه اصول فقه با محوریت آرای شیخ محمدحسین غروی اصفهانی است. کتاب به سه بخش تقسیم شده است.

بخش اول درباره فلسفه اصول فقه است و در آن مباحثی مانند تعریف، روش، هدف، فایده و ساختار فلسفه اصول فقه و تفاوت آن با رئوس تمایز آمده است. در بخش دوم به بعضی مسائل دانش جدید فلسفه اصول فقه مانند ارتباط علم کلام با دانش اصول فقه، تأثیر هرمنوتیک و مبانی آن بر اصول فقه و مواردی از این دست پرداخته شده است. بخش سوم نیز به ابعاد کلامی و فلسفی مرحوم محقق اصفهانی مربوط است که در قالب دو مقاله سامان یافته است.

ولایت و امامت، پژوهشی از منظر قرآن؛ محمد اسعدی؛ قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۲.

پرداختن به مسئله ولایت و امامت در زمانه ما فراتر از بعد تاریخی آن، از جهات گوناگون اهمیت دارد. اولاً این مسئله به عقیده و باور مذهبی ما در حوزه توحیدی و عبادی مربوط است. ثانیاً به رفتار فردی و عمل ما در قبال اولیاء و ائمه ارتباط دارد. ثالثاً در جستجو و ارائه الگوی نظام دینی و الهی مطلوب برای زمانه ما در رقابت با دیگر الگوهای مهم است. هریک از این جنبه‌ها نیازمند توجه جدی و پژوهش عالمانه است و این پژوهش به این دلایل انجام شده است.

در پژوهش حاضر مسئله امامت با خاستگاه ولایی توحیدی بررسی شده است. از اینرو بحث مبنایی ولایت در قرآن به مثابه زیرساخت و پشتوانه مسئله امامت و در راستای تبیین جایگاه ولایت و شئون ولایی در بخش نخست مطرح شده است. بخش دوم کتاب به بحث امامت به عنوان تجلی ولایت الهی در هدایت همه‌جانبه انسان و جامعه انسانی اختصاص یافته است. این بخش مسائل امامت را در دو بخش مسائل عام و خاص پیگیری کرده است. فصل اول تا هفتم کتاب بیشتر به مباحث امامت عامه شامل معناشناسی امامت، ماهیت و جایگاه معرفتی امامت، فلسفه امامت، قلمرو امامت و هدایت تکوینی و تشریحی اختصاص

بوده است تا دیگر کارهای او. کتاب دارای بیست گفتار است که با درآمدی از ظریف خالدي آغاز می‌شود. ادامه کتاب گفتارهایی دارد در تاریخ روزگار باستان، تاریخ اسلام و دوران خلافت.

عنوان برخی از مقالات کتاب عبارتند از: نگاه طبری به تاریخ ساسانی؛ پژوهشی در منابع، هراکلیوس، شهربراز و طبری، مقدمه طبری درباره پیامبر، طبری و تاریخ رستگاری، تاریخ گمشده نوفلی، منابع تاریخ طبری از خلافت عباسی، کتاب زیست‌نامه‌ای طبری، ترجمه‌های سامانی آثار طبری، ترجمه‌های روسی تاریخ طبری، کتابشناسی آثار مربوط به طبری.

در پیوست کتاب فهرستی از کتابشناسی فارسی و عربی طبری به شکل مفصل ترآمده است. همچنین کتاب نمایه‌ها و منابع چشمگیری دارد که به ارزش کتاب افزوده است.

فلسفه

ابن سینا پژوهی؛

فاطمه فنا؛ تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۲.

مطالعه، نقد و تحلیل اندیشه‌های فلسفی ابن‌سینا سابقه‌ای دیرین دارد. با این همه میراث تفکر فلسفی ابن‌سینا آنچنان سترگ و پربار است که همچنان فضای بسیاری برای پژوهش وجود دارد. تفاوت افق دید، نیازها و دغدغه‌های مسلمانان و غربیان پژوهشگر را بر آن داشته است که این پژوهش را به مثابه ضرورتی در فلسفه پژوهی انجام دهد.

مجموعه حاضر فقط محدود به دانش فلسفه ابن‌سینا نیست، بلکه ابعاد گوناگونی را شامل می‌شود. این کتاب مشتمل است بر مقالات، گفتگو، ترجمه، تصحیح متون و نسخه‌شناسی. در میان مقالات البته مقالات تطبیقی و مقایسه‌ای هم دیده می‌شود. به لحاظ موضوعی نیز می‌توان مقالات را در این موضوعات تقسیم‌بندی کرد: فلسفه، منطق، عرفان، پزشکی و موسیقی.

مقالات این مجموعه در ده بخش سامان یافته

کتاب حاضر پژوهشی است در تحلیل تاریخ حکومت امام علی (ع) با تأکید بر نهج البلاغه. مباحث تاریخی در نهج البلاغه از تنوع بسیاری برخوردار است و می‌توان آن را در گروه‌های متعدد قرار داد. از جمله مهم‌ترین این مباحث دیدگاه‌های نهج البلاغه درباره عصر حکومت امام علی (ع) است که پژوهش حاضر در مقام تبیین و تحلیل آن است. کتاب با بحث‌های مقدماتی درباره عصر خلفا آغاز می‌شود؛ زیرا تاریخ حکومت امام علی (ع) معطوف است به آن دوره و تحولاتی که در آن شکل گرفت. این قسمت از کتاب در سه بخش آمده است که عبارتند از: تحلیل تحولات عصر خلفا، امام علی (ع) در عصر خلفا، شورش بر عثمان.

پس از این بحث‌های مقدماتی به عصر حکومت امام علی (ع) و تحلیل آن در هشت بخش پرداخته شده است: بیعت با امام علی (ع)، اصلاحات امام علی (ع) در حکومت، مشکلات پیشاوری، مخالفت‌ها مقابله با اصلاحات امام علی (ع)، فتنه جمل، استقرار امام علی (ع) در کوفه، پیکار صفین، آشوب خوارج، پس از نهروان تا شهادت.

عنوان کتاب برگرفته از نوع رویکرد امام علی (ع) به تاریخ است که آن را منبعی مهم برای شناخت گذرآموزی، بینایی، برگزینی و اصلاح دانسته است. تاریخ حکومت امام علی (ع) لوح بینایی و راه و رسم، سبک زندگی و حکومتش میزانی روشن برای همه تاریخ است.

طبری تاریخ نگار مسلمان و شاهکار او؛

ویراسته هیو کندی؛ به کوشش محمدحسین ساکت، تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۲.

پژوهش حاضر برگردان بیست گفتار است که طبری‌شناسان غربی و دیگر در کاروند، زندگی، اندیشه و کار او ارائه داده‌اند. هیو کندی سیزده سال بعد از همایش، گفتارهای ارائه‌شده را در کتابی با نام طبری، تاریخ‌دان مسلمان سده میانی و کتاب او به زیور چاپ آراست. نگاهی کوتاه به فهرست مقالات نشان می‌دهد که تکیه و تأیید پژوهشگران بیشتر بر کتاب تاریخ طبری

عناوین بخش‌های کتاب عبارتند از: مباحث پیرامون دانش فلسفه اصول فقه، مسائل فلسفه اصول فقه، مباحث ناظر به ابعاد فلسفی و کلامی مرحوم آیت‌الله محمدحسین غروی اصفهانی.

رجال

آشنایی با علم رجال؛

سید محمد نجفی یزدی؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۱۳۹۲.

علم رجال مانند ادبیات از دو بخش تشکیل شده است: الف) مسائل جزئی که مربوط به حالات افراد است و برای فهم آن باید به کتاب‌های رجالی رجوع کرد، همان‌گونه که برای فهم یک لغت باید به کتاب‌های لغت رجوع شود و قواعد عمومی راهگشا نیست. این بخش از علم رجال، همانند مباحث اصلی رجالی است که عمده مباحث رجالی را تشکیل می‌دهد و تعریف آینده از علم رجال در محور همین بخش خواهد بود. ب) قواعد و اصولی که با فهم و شناخت آنها راه را برای شناخت آثار راویان هموار می‌شود. این بخش در حقیقت مقدمه‌ای است برای شناخت راویان که موضوع بحث این کتاب است و عمده مباحث تحقیقی و علمی رجال را تشکیل می‌دهد، چنان که قواعد صرف و نحو در ادبیات چنین وظیفه‌ای را بر عهده دارد. در این مباحث با وجود اینکه جنبه مقدمه برای شناخت افراد دارند و از این نظر رتبه آنها از مباحث اصلی رجال متأخر است، از جهت علمی و شناخت افراد مهم‌تر و دقیق‌تر هستند.

در پژوهش حاضر عمده مباحث کلی رجال و درایه برای آشنایی اولیه دانش پژوهان مطرح شده است. کتاب حاضر مشتمل بر پنج فصل است که عبارتند از: مبادی و مقدمات، کلیات و اصول علم رجال، اهم منابع حدیثی، اهم فرقه‌های شیعه و اهل سنت، اهم اصطلاحات علم درایه.

تاریخ

لوح بینایی، تحلیل تاریخ حکومت امام

علی (ع) با تأکید بر نهج البلاغه؛

مصطفی دلشاد تهرانی؛ تهران: انتشارات دریا، ۱۳۹۲.

است که عبارتند از: شرح حال و آثار، گفتگو، منطق، فلسفه، عرفان، تعلیم و تربیت، پزشکی، موسیقی، نسخه‌شناسی و مطالعات تطبیقی. مقالات دارای چکیده انگلیسی هستند که از مزایای کتاب است. برخی از عناوین مقالات این مجموعه: بوعلی سینا از آغاز تا انجام، رابطه و نسبت حکمت نظری و عملی در اندیشه ابن سینا، دیدگاه‌های منطقی ابن سینا به روایت شهرستانی، برگ‌هایی از شرحی که بر اشارات بوعلی، سرشت، درون مایه و انتقال حکمت مشرقی ابن سینا، پورسینا و پرورش کودک، نسخه‌هایی از آثار ابن سینا در هند، بررسی و مقایسه آرای ابن سینا و توماس آکوینی درباره جوهر.

تفسیر و علوم قرآن

زیبایی‌شناسی قرآن از نگاه بدیع؛

حسن خرقانی؛ مشهد: انتشارات دانشگاه

رضوی، ۱۳۹۲.

پژوهش حاضر دفتر دوم از سلسله مباحث زیبایی‌شناسی قرآن است که در انتشارات دانشگاه رضوی چاپ می‌شود. در دفتر نخست به زیبایی و زیبایی‌شناسی از نگاه فیلسوفان زیباشناس در قرآن کریم پرداخته شده است و در این دفتر زیبایی‌های قرآن با تکیه بر علم بدیع و دانش‌های مرتبط با آن پرداخته می‌شود. نویسنده کتاب با توجه به دشواری تبیین زیبایی‌های قرآن در قالب مشهود و تکراری با طرخی برگرفته از ساختار خود قرآن به بررسی نکته‌های زیبایی‌شناختی در این کتاب آسمانی می‌پردازد.

فصل اول کتاب درآمدی بر زیبایی‌شناسی ادبی قرآن و مقدمه‌ای برای دیگر فصل‌هاست. فصل دوم به بحث همگونی‌های واژگانی در قرآن کریم می‌پردازد که این فصل به پنج محور بخش بندی شده است. در فصل سوم هماهنگی میان فواصل آیات قرآن کریم از منظر متوازی، مطرف، متوازن، متقارب و متفاوت بررسی می‌شود. فصل چهارم شامل تکرارهای هنری در قرآن است و جنبه‌های زیبایی‌شناختی این تکرارها بررسی می‌شود. در فصل پنجم تضادها و تقابل‌های ادبی در سه موضوع تضاد، تضادنمایی و تقابل

بررسی می‌شود. فصل ششم به آرایه‌های بیانی در قرآن اختصاص دارد و در فصل هفتم آرایه‌های ترتیبی قرآن بررسی می‌شود.

کتاب حاضر حاصل بیش از ده سال پژوهش در نکته و ظرایف زیباشناسی قرآن است.

دانش تفسیر در سنت یهودی. مسیحی؛

فهم عزیز؛ ترجمه علی نجفی‌راد؛ قم: دانشگاه مفید، ۱۳۹۲.

ادیان ابراهیمی از زمان شروع تاکنون دورانی طولانی را گذرانده و تحولات مهمی را به خود دیده است. در برخی کتاب‌های آسمانی تحولات به تغییرات الفاظ و معانی سرایت کرده است و در برخی در گذر زمان تفسیر دگرگون شده است و روش‌های تفسیری متعدد مطرح شده است که این تحولات همچنان ادامه دارد. پژوهشگران برای درک حقیقی محتوای متون دینی با توجه به فاصله زمانی و این دگرگونی‌ها نیازمند برخورداری از روش صحیح مواجهه با متون دینی هستند.

امروز برای درک قرآن کتاب‌های مربوط به روش تفسیری قرآن اهمیت زیادی یافته است و اولین گام در ورود به تفسیر متون مقدس دینی، پاسخ به سؤالاتی از قبیل روش تفسیر و مبانی تفسیر است. این مسئله اختصاص به مفسران ندارد، بلکه در سنت یهودی. مسیحی عهد قدیم و جدید نیز برای فهم کامل تر و دقیق تر نیازمند اطلاع از روش‌های تفسیری، مبانی تفسیر و تاریخچه تفسیر عهدین هستند. پژوهش حاضر نوشته فهم عزیز در این زمینه بسیار راهگشا است و برای محققان در زمینه ادیان یهودیت و مسیحیت و تفسیر قرآن کریم اشارات و تنبیهات فراوانی دارد.

کتاب در چهار بخش تبویب شده است: ۱. تاریخ و مکاتب تفسیر کتاب مقدس، ۲. قواعد عمومی تفسیر کتاب مقدس، ۳. تفسیر خاص: روش‌ها و شیوه‌های تفسیر کتاب مقدس، ۴. گام‌های عملی در تفسیر.

سیر تاریخی اعجاز قرآن؛

سیدحسین سیدی؛ قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۲.

پژوهش حاضر چنانکه از عنوانش پیداست به بررسی تطبیقی دیدگاه گذشتگان و معاصران درباره مسئله اعجاز می‌پردازد. عنوان اصلی پژوهش در ذهن نگارنده کتاب، چالش‌های نظری اعجاز است. آنچه در فصل‌های این پژوهش مطرح می‌شود، سیر تاریخی اعجاز قرآن در جهان اسلام است. این سیر تاریخی در دو بخش عمده دیدگاه‌های گذشتگان و معاصران تحلیل می‌شود. وقتی سخن از معاصران می‌رود منظور تمام کسانی است که در حوزه قرآن پژوهی اظهار نظر کرده‌اند، اعم از مسلمانان و خاورشناسان. این اثر با بررسی تاریخی روند شکل‌گیری مفهوم اعجاز و دیدگاه‌های مطرح در میان قرآن پژوهان از گذشته تا دوران جدید، به این مسئله می‌پردازد که ساختار زبانی و بیانی این کتاب آسمانی بیش از هر امر دیگری اعجاز آن را می‌نمایاند و مدنظر قرآن پژوهان است.

با جمع‌بندی دیدگاه‌ها می‌توان گفت و جوه غالب رویکرد قرآن پژوهان در جهان اسلام و غرب، رویکرد زبان‌شناختی و ادبی بوده است. تنها در قرن نوزدهم است که برخی مسلمانان با غلبه بر گرایش‌های علمی و پیشرفت آن به اعجاز عملی قرآن پرداخته‌اند.

عناوین فصول کتاب عبارتند از: مفهوم‌شناسی اعجاز قرآن به مثابه یک متن، رویکردهای اعجاز، سیر تاریخی اعجاز قرآن، اعجاز قرآن در دوران جدید، بررسی اعجاز قرآن در ایران معاصر، اعجاز قرآن و خاورشناسان.

تفسیر تنزیلی (به ترتیب نزول)؛

عبدالکریم بهجت‌پور؛ تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۲.

تفسیر از شریف‌ترین دانش‌های اسلامی است که همزمان با فرود آمدن نخستین آیات شکل گرفت. این علم در طول تاریخ سیر تطول و تکامل را پیمود. یکی از سبک‌های تفسیری رعایت ترتیل نزول سوره‌ها همگام با فرود آمدن

سیره

جریان‌شناسی سیره‌پژوهی در غرب با تأکید بر دیدگاه‌های ویلیام مونتگمری وات؛

سیدمحمد موسوی مقدم؛ تهران: دانشکده علوم
قرآنی، ۱۳۹۲.

سیره نبوی از موضوعات بسیار مهم در پژوهش‌های غربیان راجع به اسلام است. در دو سده اخیر این پژوهش‌ها رشد چشمگیری داشته و جریان‌های مختلفی را رقم زده است. پژوهش حاضر ضمن اشاره به تاریخچه سیره‌پژوهی در غرب از سده نهم میلادی تاکنون، به تحلیل سیره‌پژوهی غربیان در دوره معاصر پرداخته است. در این تحلیل دو هدف پی گرفته می‌شود: اول جریان‌شناسی پژوهش غربیان در سیره نبوی و دوم بررسی جایگاه سیره‌پژوهی ویلیام مونتگمری وات در جریان‌های معاصر سیره‌پژوهی. این کتاب در مورد اول به معرفی سه جریان پرداخته است: جریان سنت‌گرا، جریان تجدیدنظر طلب و جریان انتقادی. در مورد دوم نیز با بررسی کلیه آثار وات سه هدف دنبال شده است: ۱. تبیین جایگاه وات در میان جریان‌های سیره‌پژوهی معاصر، ۲. تبیین روش‌شناسی، مبانی و منابع مورد استفاده وات و در یک کلام رهیافت وات در سیره‌پژوهی، ۳. نقد و بررسی برخی آرا و اندیشه‌های وات.

کتاب اگرچه پژوهشی دقیق و مفصل است. مؤلف در پایان مقدمه خود چند مورد دیگر را که به نظر او ضرورت پژوهش در آنها مطرح را بیان می‌کند: بررسی شکاکیت نوین خاورشناسان در مورد پیامبر، جریان سیره‌پژوهی پیامبر در آثار خاورشناسان و اندیشمندان غربی، جریان حدیث‌پژوهی پیامبر در آثار خاورشناسان و اندیشمندان غربی و مواردی دیگر.

کتاب در پنج فصل سامان یافته است که به ترتیب عبارتند از: جریان‌شناسی سیره‌پژوهی در غرب، ویلیام مونتگمری وات و سیره‌پژوهی، روش‌شناسی مبانی و منابع وات در سیره‌پژوهی پیامبر، مهم‌ترین دیدگاه‌های وات پیرامون وحی، نقد و بررسی دیدگاه‌های وات در سیره‌پژوهی پیامبر.

فیلسوفان، عارفان، صوفیان و تأویل‌گرایان را از آیه گزارش می‌کنند و در پرتو آنچه پیشتر آمده است، به نقد و بررسی آنها می‌پردازد. امیدواریم مجلدات دیگر نیز با فاصله‌هایی اندک نشر یابد که بی‌گمان با نشر این مجموعه جستجوگر معارف قرآنی نقد و تحلیل و بررسی متین و استواری را از جریان‌های گوناگون در اختیار خواهند داشت.

فلسفه

تاریخ فلسفه و تصوف؛

علی‌نمازی شاهرودی؛ مشهد: ولایت، ۱۳۹۲.

آیت‌الله شیخ علی‌نمازی از فقها و عالمان برجسته عصر حاضر و از شاگردان آیت‌الله میرزا مهدی اصفهانی بود. کتاب حاضر به صورت پرسش و پاسخ سامان یافته است. بخش نخست با عنوان شریعت و طریقت، به روش‌های صوفیه و ریاضت‌های ایشان پرداخته و تنافی آن با روش دین اسلام بررسی شده است.

بخش دوم به بررسی حقیقت وحدت وجود می‌پردازد. در این بخش از حقیقت وحدت وجود نزد فلاسفه سخن به میان آمده و سخنان بزرگان این دو مکتب و شواهد آنها بر سخنان آن بیان شده است. بخش سوم روش شریعت را در هدایت بشر می‌کاود. در این بخش به هدف بعثت پیامبران الهی و روش آنها در هدایت انسان‌ها و تبیین آن با روش فلاسفه و عرفا اشاره شده است. همچنین از برخی مکاشفات شیطانی صوفیه سخن آورده شده است.

موضوع بخش چهارم کتاب معرفت فطری خداست و بخش پنجم کتاب در رد فلاسفه و صوفیه نگاشته شده است. بخش پایانی کتاب نیز به ضرورت رجوع به کتاب و سنت در تمام معارف دینی اختصاص دارد و در انتها فطری بودن معرفت خدا و منشاء پیدایش معرفت نظری خدا مطرح شده است.

در این تحقیق همچنین مدرک‌یابی موارد ناقص، اضافه‌کردن کتابنامه و نمایه‌ها، افزودن ترجمه عبارات عربی و ویرایش متن انجام شده است.

آنها بر پیامبر اکرم است. تفاوت جوهری این سبک تفسیری با تفسیرنگاری‌های مرسوم، تلاش مفسر در دستیابی به سامانه نزول سوره‌ها و آیات در فرآیند تدریجی ۲۳ سال رسالت پیامبر اکرم است. نیز این سبک تفسیری به انسجام مجموعه آیات هر سوره و معناداری روابط و عناصر و پنهان آیات درونی سوره و سیاق و تناسب میان آنها توجه ویژه می‌کند.

مؤلف با بحث درباره این موارد در ادامه دو دلیل را برای تأخیر مطرح شدن تفسیر به ترتیب نزول برمی‌شمارد: ۱. عدم نیاز به تغییر سبک هماهنگ با چینش مصحف عثمانی، ۲. نگرانی از شکستن وحدت امت اسلامی درباره قرآن.

کتاب در پنج فصل اصلی سامان یافته است که عبارتند از: کلیات، مبانی، اصول تفسیر تنزیلی، قواعد تفسیر به ترتیب نزول و فواید تفسیر تنزیلی. کتاب فهرست مفصل و نمایه‌های دقیقی دارد که بهره‌گیری از کتاب را آسان تر می‌کند.

آیات العقائد؛ تقریرات دروس آیت‌الله سیدجعفر سیدانی؛ تحقیق: مدرسه علوم دینی حضرت ولی عصر (عج)، مشهد: انتشارات ولایت، ۱۳۹۲.

آنچه پیش رو داریم مجلد دوم از سلسله بحث‌های تفسیری حضرت آیت‌الله سیدان است از «آیات عقائد قرآن کریم»، پیشتر جلد اول آن نشر یافته بود که با استقبال شایسته جستجوگران معارف قرآن روبرو شد و اکنون چاپ سوم آن را در اختیار داریم. جلد اول مشتمل بود بر تفسیر هشت آیه که با تفسیر آیه «هو الاول و الآخر...» آغاز می‌شد و با تفسیر آیه «ولاتدع مع الله الها آخر...» پایان می‌پذیرفت. جلد دوم تفسیر دوازده آیه را در بر دارد که با تفسیر آیه «انک کبالمرصاد...» آغاز می‌شود و با تفسیر آیه «انا عرضنا الامانة علی السموات و الارض...» پایان می‌پذیرد.

سبک تفسیر مؤلف ارجمند بدین‌گونه است که ابتدا آیه را در پرتو واکاوای مفردات آن و سپس با توجه به اصول و مقدمات تفسیر و روایات معصومان تفسیر می‌کنند و آن‌گاه دیدگاه‌های